

Van dennenplantages naar een beloofd land?!

Theoretische en praktische aspecten van bosomvorming

23 november 2006 in het Vlaams Huis te Hasselt

Studiedag georganiseerd door het Laboratorium voor Bosbouw van de Universiteit Gent en het Agentschap voor Natuur en Bos

Menging den zomereik

Op deze studiedag worden de beheeropties voor dennenplantages op de arme zandgronden in Vlaanderen besproken in het kader van duurzaam bosbeheer. De praktische en theoretische aspecten van verschillende bosomvormingsscenario's passeren de revue. Zowel ecologische, sociale, economische als beleidsmatige implicaties komen aan bod, geïllustreerd met twee gevalstudies: Kempense Heuvelrug en gezamenlijk beheerplan Dilsen-Stokkem.

Een aanzienlijk deel van het Vlaamse bos bestaat uit dennenplantages op arme zandgronden. Door een natuurgetrouwe oriëntatie van het bosbeleid en door de bosgroepen kreeg het beheer er recent een nieuw élan. De uitdaging is

deze bossen een gevarieerder structuur te geven: menging van soorten, meer inheemse loofbomen, afwisseling van oude en jonge bomen, een gelaagde opbouw van de bestanden, open plekken met heidesoorten, bosranden en dood hout. Bosbouwers spreken hierbij van bosomvorming van naaldhoutplantage naar gemengd loofbos. In het kader van duurzaam bosbeheer zijn er goede argumenten om (relatief snel) om te vormen. Sinds einde jaren 80 doet het Labo voor Bosbouw van de UGent in samenwerking met de Agentschap Bos en Natuur onderzoek in bosesystemen op zandgronden. Het eerste deel van de studiedag licht de huidige stand van de inzichten uit dit onderzoek toe.

Hoewel vele eigenaars en beheerders zich kunnen vinden in de principes van bosomvorming, wil niet iedereen even snel en rigoureuus te werk gaan om het vertrouwde beeld van

Programma

9u30	Begin studiedag
9u30-9u40	Inleiding: aanleiding tot en thematische samenhang van studiedag (C. Deschepper, ANB)
9u40-10u10	Lezing 1: Scenario's voor omvorming op bestands- en boscomplexniveau (A. De Schrijver, UGent)
10u10-10u30	Lezing 2: Biodiversiteitsaspecten van bosomvorming (K. Verheyen, UGent)
10u30-10u50	Lezing 3: Bosomvorming als mitigerende maatregel tegen verzuring en vermesting (K. Wuyls, UGent)
10u50-11u20	Koffiepauze
11u20-11u40	Lezing 4: Sociale aspecten: eigenaarstypering en recreatieve aspecten (A. Van Herzele, VUB)
11u40-12u00	Lezing 5: Economische aspecten: kosten-batenanalyse en houtkwaliteit (P. Van Gossum & L. De Boever, UGent)
12u00-13u00	Middagpauze met broodjesmaaltijd
13u00-13u20	Lezing 6: Beleidskader voor de realisatie van bosomvorming (V. Kint, ANB)
13u20-14u00	Lezing 7: Case Kempense Heuvelrug (S. Vanlommel, bosgroepcoördinator)
14u00-14u20	Koffiepauze
14u20-15u00	Lezing 8: Case gezamenlijk uitgebreid beheerplan Dilsen-Stokkem (G. Geudens, UGent & Haskoning)
15u00-15u45	Discussiemoment
15u45-16u00	Samenvatting & take home message (C. Deschepper, ANB)
16u00	Einde studiedag

Jong berkenbestand Oosterwijk

onze dennenbossen om te gooien. Gelukkig zijn er meerdere scenario's mogelijk voor een beheerder die vertrekt van het klassieke dennenbestand van pakweg 50 jaar oud. Bovendien is op landschapsschaal, zeg maar op het niveau een boscomplex van enkele honderden ha, afwisseling in tijd en ruimte erg belangrijk. We willen het nog jonge, gelijkjarige en homogene dennenbos niet vervangen door een nog jonger, gelijkjarig en homogeen eikenbos. Dat er in Vlaanderen stevast vele betrokken eigenaars zijn, kan hierbij een troef zijn.

In Vlaanderen zijn oudere bossen op zandgronden, met echt oude bomen en alle bovengenoemde aspecten van een gevarieerde structuur, uiterst zeldzaam. Het gevaar bestaat dus dat we geen eenduidig beeld hebben van het doelbos op zandgronden waar we naartoe willen. Dat zorgt voor onzekerheid bij het maken van beheerkeuzes, bijvoorbeeld op het ogenblik dat je een stevige dunning of een kapping van een verjongingsgroep aanduidt. Voortdurend ervaringen uitwisselen, dingen in vraag durven stellen en rondkijken in het bos is dus de boodschap. Want het standaardrecept bestaat (gelukkig) niet. De opmaak van een bosbeheerplan is een goede gelegenheid om hierover na te denken. Tijdens het tweede deel van de studiedag worden twee grote dennenboscomplexen voorgesteld, waarvoor een uitgebreid bosbeheerplan in opmaak is. ■

Inschrijven

De studiedag is gratis. Inschrijven kan bij Christel Sabbe (tel. 09 264 90 26 of e-mail: Christel.Sabbe@UGent.be) vóór 1 november 2006.

Meer info op de website van het Laboratorium voor Bosbouw: www.fbw.ugent.be/LabBosbouw.

Bos & Groen is niet meer, het Agentschap is geboren!

Interview met Marleen Evenepoel, administrateur-generaal van ANB

De Vlaamse overheidsdiensten hervormen zich! In het kader van 'beter bestuurlijk beleid' werden de afdelingen Bos & Groen en Natuur onlangs samengevoegd binnen het nieuwe Agentschap voor Natuur en Bos, dat op 1 april dit jaar het levenslicht zag. Wij brachten de administrateur-generaal van het ANB, mevrouw Marleen Evenepoel, een bezoekje en legden haar enkele vragen voor die op onze tong brandden...

KATRIJN GIJSEL, VBV

Hoe ziet u de vereniging van de voormalige afdelingen Bos & Groen en Natuur in het nieuwe Agentschap voor Natuur en Bos? Wat verandert er precies?

Marleen Evenepoel: De finale bedoeling is een perfecte integratie te bekomen van de 'oude natuur-' en de 'oude boskant' in Vlaanderen. Deze integratie bleek in het verleden niet altijd evident! De werking van de afdelingen gaat natuurlijk verder, maar waar mogelijk wordt nu zoveel mogelijk geïntegreerd gewerkt. Op het veld is de integratie tussen bos en natuur al langer merkbaar en werken bos- en natuurwachters vaak zonder enig probleem samen. Dit willen we verder uitbouwen, ook op het hoogste niveau. Deze integratie willen we bewerkstelligen op twee vlakken. Enerzijds streven we een inhoudelijke integratie na, maar anderzijds ook vooral een cultuurintegratie, een mentaliteitswijziging. Een goed inhoudelijk geïntegreerd beleid kan je natuurlijk pas goed voeren als dat ook echt gedragen wordt door de mensen die dit beleid uitvoeren. Daarom zijn we

